

1070 OKT 6

KÖZALKALMAZOTT

Budapest

027.4
Mozgókönyvtárak

2hh

**Huszonnyolc helyen kölcsönöznek a fővárosban
— 41 ezer kötet — Háromezer olvasó****Népszerűek a Mozgókönyvtárak**

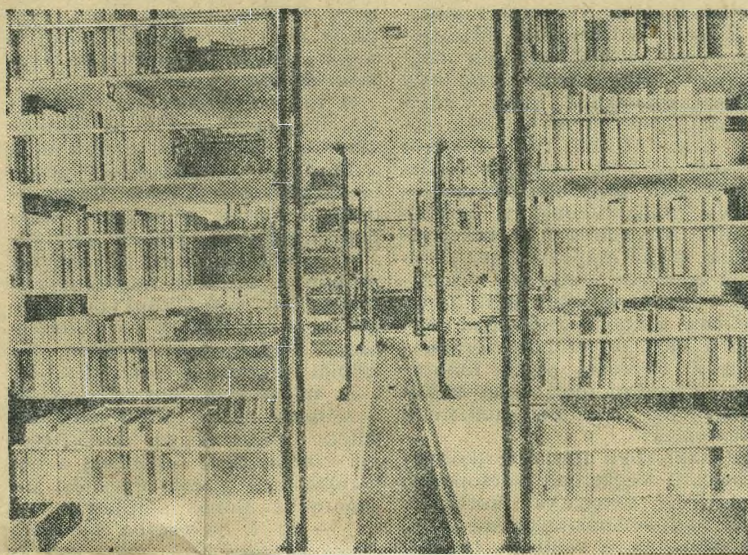
● A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár mozgókönyvtárai hetedik éve járják a fővárost. Az első bibliobusz 1973. február 6-án indult úttörő útjára, bár nem előzmények nélkül. 1945-től a hatvanas évek végéig villamos-mozgókönyvtárak járták a fővárost.

A technikai fejlődés külföldön már a század elején létrehozta az első autóbusszkönyvtárakat. Az 1920-as években Angliában, 1929 óta Drezdában, 1948 óta Prágában stb. működnek bibliobuszkok.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) első mozgókönyvtárát egy Ikarus 250-es típusú autóbuszban alakították ki, Kumor Gyula mérnök tervei alapján. A könyvespolcokat az ablakokra merőlegesen helyezték el (külföldön teremszerű kiképzést alkalmaztak), beépítettek egy kölcsönzőasztalt, mikrofonnal, magnetofonnal. Az autóbusz végén két fülkét alakítottak ki: egy gardróbot és egy mosdót. A második busz belső berendezése csak a típusbeli sajátosságok miatt tér el az első könyvtáretől, mivel ezt Ikarus 255-ös típusban alakították ki. Mind a két buszon egyszerre 2400 kötet könyv helyezhető el, ezenkívül a folyóirat-tárolóban a képeslapok és folyóiratok.

A két bibliobusz 13 kerületet érint a fővárosban és 28 helyen kölcsönöz, heti 30 és 32 óras kölcsönzési idővel. A kölcsönzőhelyek az évek folyamán az igényeknek és a kihasználtságnak megfelelően változtak.

A mozgókönyvtár rövidesen nagy népszerűsége tett szert. Kitűzött feladatát: hogy ott terjessze a könyveket, ahol eddig nem volt rá lehetőség — teljesítette. Ezt bizonyítja, hogy az első évben a beiratkozott olvasók 60 százaléka először volt könyvtári tag. Jelenleg 3138 olvasója van a könyvtárnak, s ebből 1622 felnőtt. Fennállása óta a könyvtár több, mint félmillió kötetet könyvet kölcsönzött. 1978 végén az állomány 41 000 kötet, melyből 37 százalék felnőtt szép-

A 2. bibliobusz belseje

irodalom, 23 százalék gyermek szépirodalom, 40 százalék ismeretterjesztő irodalom.

A mozgókönyvtárnak jelenleg tíz dolgozója van: autóbuszonként két könyvtáros, egy gépkocsivezető, ezenkívül van egy kiegészítő nyugdíjas gépkocsivezető, két raktárkezelő és a könyvtárvezető. Mivel a könyvtár egy héten öt napot kölcsönöz, szombaton is — hét közben van egy szerviznapja — a munka szervezése is más, mint a telepített könyvtárakban. Könyvtárosként két kölcsönzési nap van naponként 11 óra munkaidővel, és minden második szombaton 7 óras munkaidővel. A gépkocsivezető — a szerviz- és a szombati napot kivéve — napi 12 órát van szolgálatban.

A könyvtárosok fizikai igénybevétele a könyvtár sajátos jellegéből adódóan itt nagyobb, s jobban ki vannak téve az időjárás viszontagságainak is. Ilyen körülmények között még a mozgókönyvtári pótlék (havi 300 forint) ellenére is nehéz a személyzetet biztosítani. Kevés olyan fiatal, képzett könyvtáros akad, aki vállalja ezt az izgalmas, de nehéz népművelői munkát. A gépkocsivezetők pedig a hosszú munkaidő miatt cserélődtek gyakrabban az első bibliobuszon. A másodikon, az indulás óta ugyanaz a gépkocsivezető dolgozik. Azért

fontos a gépkocsivezető, mert csak hosszabb időn keresztül ismerheti meg az autóbusz „tulajdonságait”, hibáit. Ha a hibákat meg is tudja javítani, akkor kevesebb lesz a kölcsönzési szünet. Ez pedig nem lebecsülendő tényező. 1978-ban a két bibliobusz összesen 91 napot nem kölcsönzött, főként a fűtőkészülék hibái miatt. Ez a kiesés érezhető volt a forgalomban és többen megszüntették könyvtári tagságukat. A gondot kezdetől fogva az okozta, hogy a kisebb hibák kijavítására nem volt állandó, megbízható szerviz. A helyzetet kedvezően az változtattott, hogy szocialista szerződés jött létre a BKV óbudai üzemegeység egyik szocialista brigádjával és a mozgókönyvtár között. A könyvtár hetenként kölcsönöz a szerviznapon a garázsban, és ennek fejében a brigád elvégzi a futójavításokat. Sajnos, a fűtőberendezés javítására nekik sincs szakemberük.

A mozgókönyvtárak szolgáltatásainak mindaddig jövője van, még a fővárosban is, amíg nem épül elegendő telepített könyvtár, s a tanácsi, a szakszervezeti és az iskolai könyvtári hálózatok együttműködve minden igényt ki nem elégítenek.

Cziboly Józsefné

a Mozgókönyvtár vezetője